

30/01/2025

AMBALAJ VE AMBALAJ ATIĞI TÜZÜĞÜ BİLGİ NOTU

Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında, ambalaj atığının azaltılması, mevcut ambalajların geri dönüştürülebilirliği ve yeniden kullanılabilirliğinin artırılması amacıyla, 1994 tarihli Ambalaj Direktifini revize eden 2025/40 Sayılı Ambalaj ve Ambalaj Atığı Tüzüğü 22.01.2025 tarihli AB Resmî Gazetesinde yayımlanmıştır. İlgili mevzuatın 11 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe girmesi beklenmekte olup, genel hükümlerin 18 aylık geçiş süresi sonunda 12 Ağustos 2026 itibariyle uygulanması öngörülmektedir.

Anılan mevzuat, AB pazarına ihraç edilecek ambalaj malzemelerinin yanında tüm diğer ürünlerin ambalajlarının uyması gereken kuralları belirlemektedir. Tüzük ile yeniden kullanım ve azaltım yöntemleri ile ambalaj atığının azaltılması; 2030 yılına kadar AB pazarına arz edilen tüm ambalajların geri dönüştürülebilir olması; ambalajlarda geri dönüştürülebilir içerik kullanımının artırılması ve ambalaj üretiminde birincil hammadde kullanımının azaltılması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda, Tüzük ile AB pazarına arz edilecek tüm ambalajların yaşam döngüsü boyunca çevresel sürdürülebilirlik ve etiketleme kuralları belirlenmekte olup, bu kurallara uyumun uygunluk değerlendirmesi süreçleri ile doğrulanması gerekmektedir. Bu kapsamda ön plana çıkan hususlar aşağıda sıralanmaktadır:

-Kurşun, kadmiyum, cıva ve hekzavalan krom oranı için 100 mg/kg üst limiti getirilmiştir.

- 31 Aralık 2025 itibariyle, tüm ambalaj türlerinin ağırlık bazında % 65'nin geri dönüştürülmesi hedeflenmekte olup, ambalaj türüne göre belirlenen oranlar plastik %50, ahşap %25, demir içeren metal % 70, alüminyum %50, cam % 70, kağıt ve karton % 75 olup, bu oranlar 2030 yılı için artırılmıştır.

-12 Ağustos 2026 tarihinden itibaren, gıda ile temas eden ambalajlarda PFAS kullanımı (madde 5'te belirlenen limitlerde) kısıtlanacaktır.

-31 Aralık 2026 tarihine kadar Avrupa Komisyonu, Avrupa Çevre Ajansı ile beraber ambalaj malzemelerinde bulunan endişe verici maddelerin yeniden kullanım, geri dönüşüm ve kimyasal güvenliğine olumsuz etkilerini değerlendiren bir rapor yayımlayacaktır. Anılan Rapora dayanarak ambalaj malzemelerinde bulunan çevre ve insan sağlığına zararı tespit edilen kimyasalların kullanımı REACH Tüzüğü uyarınca, yeniden kullanım ve geri dönüşümü olumsuz etkileyen kimyasalların kullanımı ise Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü uyarınca kısıtlanabilecektir.

- 1 Ocak 2028 itibariyle, Komisyon tarafından AB standardizasyon örgütlerince geliştirilen standartlar dikkate alınarak ambalajların geri dönüştürülebilirliğine ilişkin tasarım kriterleri ve geri dönüştürülebilirlik performansını gösteren A,B,C kategorilerini belirleyen uygulama mevzuatı kabul edilecektir.

-12 Ağustos 2028 tarihi itibariyle, AB pazarına arz edilecek tüm ambalajların ilgili uygulama mevzuatı ile belirlenecek ortak etiketleme kurallarına uyması gerekmektedir. Etiketlemenin, tüketicilerin ambalajın malzeme türünü anlamasını ve doğru şekilde ayrıştırmasını kolaylaştırması, ambalajların geri dönüşüm sürecine uygun şekilde işaretlenmesi gerekmektedir.

-1 Ocak 2030 yılı itibariyle;

- AB pazarına arz edilen tüm ambalajlar geri dönüştürülebilir olacaktır.
- Tek kullanımlık plastiklere yönelik yasaklar da genişletilmiş olup, otel şampuanları, paket servise yönelik olmayan tek kullanımlık tabak, bardaklar, 1,5 kilonun altındaki meyve ve sebze paketleri gibi ürünlerin AB pazarına arzı yasaklanmıştır.
- AB pazarına arz edilecek ambalajların ağırlık ve hacim olarak mevzuat ekinde belirlenen performans kriterlerine göre asgariye indirilmesi gerekmekte olup, Komisyon tarafından söz konusu kriterlerin ölçülmesi ve doğrulanmasına yönelik olarak standardizasyon başvurusunda bulunulacaktır. Bu doğrultuda, söz konusu standartlara uyum sağlandığının teknik belgeler ile ispatlanması gerekecektir.
- 2030 yılı için, ambalaj atığının azaltılmasına yönelik hedefler %5, 2035 için % 10 ve 2040 için % 15 olarak belirlenmiştir.
- AB pazarındaki tüm ambalajların % 40'ının, 1 Ocak 2010 itibariyle ise %70'nin yeniden kullanılabilir olması gerekmektedir. Yeniden kullanılabilir ambalajlara ilişkin kriterler mevzuat ekinde tanımlanmış olup, bu kriterlere uyumun da yine teknik belgeler ile ispatlanması gerekecektir.

-Pazara giriş kurallarına ek olarak, ambalajların atık yönetimine ilişkin kurallar 2008/98 sayılı Atık Çerçeve Direktifi'nde yer alan hükümler üzerine inşa edilmiştir. Bu kapsamda, ambalajı veya ambalaj ihtiva eden ürünü AB pazarına arz eden üretici/distribütör/ithalatçının Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) kapsamında ilgili ambalajın toplanması, ayrıştırılması, yeniden kullanılması, geri dönüştürülmesi gibi atık yönetimi aşamalarından sorumlu olması gerekmektedir.

Asgari Geri Dönüştürülmüş İçerik Zorunluluğu:

Tüzükte plastik ambalajlar için türüne göre farklılaşan oranda tüketim sonrası plastikten asgari geri dönüştürülmüş içerik zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre, 1 Ocak 2030 itibariyle veya uygulama mevzuatının yürürlüğe girmesini müteakip 3 yıl sonra;

- PET'ten yapılmış temas hassasiyeti olan plastik ambalaj (tek kullanımlık plastik şişe hariç)- %30
- PET harici temas hassasiyeti olan plastik ambalaj (tek kullanımlık plastik şişe hariç)- %10
- Tek kullanımlık plastik şişe- %30
- Diğer plastik ambalaj- %35 olarak belirlenmiştir.

Söz konusu oranların 1 Ocak 2040 itibariyle; sırasıyla %50, %25, %65 ve %65'e çıkarılması öngörülmektedir.

Asgari geri dönüştürülmüş plastik içerik zorunluluğunu karşılamak için ise;

- Tüketim sonrası plastikten geri dönüştürülmesi,
- 2008/98 sayılı Atık Çerçeve Direktifi ve 2019/904 sayılı Tek Kullanımlık Plastik Direktifine uygun şekilde AB'de toplanmış plastik atıktan veya söz konusu mevzuatlarda öngörülen koşullara eş değer şekilde üçüncü ülkelerde toplanmış plastik atıktan geri dönüştürülmesi,

- Toplanan plastik atıkların 2010/75 sayılı Endüstriyel Emisyonlar Direktifi'nde tanımlı geri dönüştürülmüş tesislerin karşılaması gereken çevresel kurallara uygun şekilde AB'de geri dönüştürülmesi veya üçüncü ülke tesislerinin de eşdeğer şartları taşıyor olması koşullarının karşılanması gerekmektedir.

31 Aralık 2026 tarihi itibarıyla, Komisyon tarafından yukarıda bahse konu hususların hesaplanması ve doğrulanması metodolojilerine ilişkin uygulama mevzuatları çıkarılacaktır.